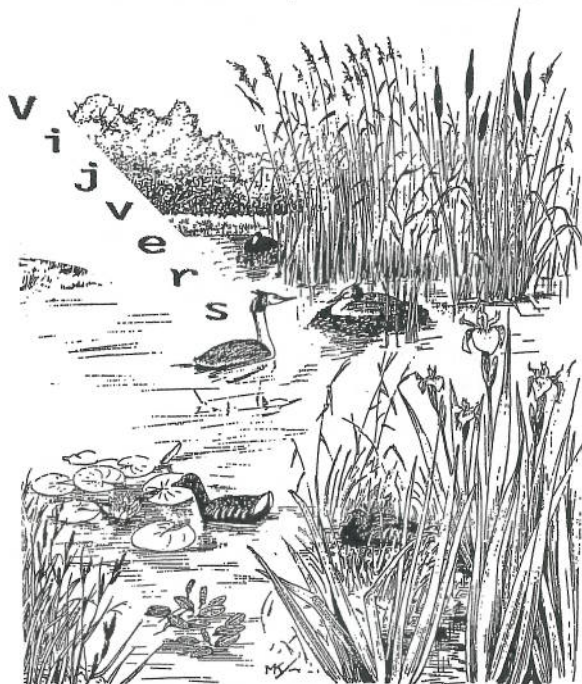

Arboretum POORT-BULTEN

Het Arboretum Poortbulten is in de periode 1912 - 1917 aangelegd in opdracht van de familie H. Gelderman die toen textiel-fabrieken in Oldenzaal bezat. Het gehele gebied is 19 ha groot, het arboretumdeel beslaat 8,5 ha. De vijvers zijn aangelegd in een strook van 7 ha. Het Arboretum is in 1973 overgenomen door wat tegenwoor-

dig Regio Twente heet. Het is een samenwerkingsverband van de gemeenten in Twente. Met de aanleg van de vijvers is in 1985 begonnen. Daartoe zijn als proef een drietal kleine vijvers gegraven waarbij eilandjes werden uitgespaard die met bruggen bereikbaar waren. Die vorm was wel aantrekkelijk maar erg duur in onderhoud en de hoeveelheid water in de vijvers was klein. Daarna zijn de grote vijvers gegraven. De grond die daarbij vrij kwam is langs de rand verwerkt waardoor een heuvel-achtig landschap is ontstaan. Het gebied waarin het Arboretum ligt maakt deel uit van de stuwwal van Oldenzaal, het hoogste punt daarvan is de Tankenberg (84 mtr +nap). Vanaf de Tankenberg heilt het gebied in oostelijke richting naar de Dinkel. Ook de beek die door het Arboretum stroomt krijgt zijn water van de stuwwal en brengt het naar de Dinkel. Voor de vijvers is gebruik gemaakt van de natuurlijke helling van het terrein. De vijver die het dichtst bij de spoorlijn, ligt het hoogst. Als die vol is dan stroomt het water via een grasdam naar de volgende vijver. Dat gebeurt ook bij de volgende vijvers en uiteindelijk bereikt het

overtollige water een beekje dat langs het buitenhuis, dat vroeger van de familie Gelderman was, stroomt en daar uitmondt in de hoofdbeek. De stuwwal bestaat voor een groot deel uit kleiachtig materiaal, het is hier naar toe geschoven door het ijs dat gedurende de voorlaatste ijstijd vanuit Scandinavië naar het zuiden gleeed. De bodem van Scandinavië bestaat uit steen en door de schuivende werking van het ijs zijn daar stukken van af gebroken. Soms zijn die stukken vermalen en, vermengd met de klei van de bodem van de Oostzee, is er keileem ontstaan. Sommige stukken rots zijn heel gebleven, daarvan zijn er bij de aanleg van de A-1 een aantal gevonden en hier in het Arboretum bij elkaar gebracht. Bij de brug achter het informatiecentrum staat een bord waarop te zien is uit welk deel van Scandinavië de stenen afkomstig zijn. Ook de bodem van het Arboretum bestaat uit kleiachtig materiaal en die grondsoort laat vrijwel geen water door. De vijvers hier worden niet door kwelwater gevoed maar zijn langzaam vol geregend. Doordat ze groot en gedeeltelijk diep zijn, blijft er ook in de zomer water staan zodat vissen die er

in leven niet verdrogen.
In dit hoge deel van Twente leverden de beken vroeger het drinkwater voor de mensen en het vee. Later werden er putten gegraven en voor het vee werden drinkkuilen aangelegd. Nadat het mogelijk werd om waterleiding naar de weilanden aan te leggen en er goede veedrinkpompen werden gemaakt, zijn veel drinkpoelen dicht gegooid. Zowel omdat ze veel ruimte innamen alsook omdat er een slakje in leeft dat de ziekte leverbot kan verspreiden. Door het verdwijnen van de drinkkuilen en doordat er door sloten en drainage steeds vlugger water werd afgevoerd, werd het gebied te droog voor veel dieren die in en bij het water leven. En zo werden padden, kikkers en salamanders in hun bestaan bedreigd.

#####

Tekst van en uitgegeven
door

afdeling Losser

secr.; Weemselo 36
7581 RC Losser

Omstreeks 1980 is daarom begonnen poelen te graven om daarmee het verdwijnen van diersoorten uit Twente te voorkomen.

De nieuwe poelen worden in hoeken van weilanden gegraven en goed afgerasterd; de boeren die daar toestemming voor geven krijgen er een vergoeding voor. Ook de vijvers in het Arboretum zijn aangelegd ten behoeve van de dieren die water nodig hebben voor hun voortbestaan. De vijvers hebben een brede ondiepe strook langs de rand, daarin wortelen gemakkelijk planten waartussen dieren zich kunnen verschuilen en de zon kan het water daar snel verwarmen zodat door padden, kikkers, salamanders en vissen afgezette eitjes snel uitkomen. Daarna is er een wat diepere strook waar andere planten groeien, waar volwassen vissen goed kunnen leven en waar ook de vogels die waterplanten of vissen eten hun tafel gedekt vinden. Daarnaast zijn er in de vijvers ook diepe stukken, daar kunnen vissen de winter door komen omdat die diepe plekken nooit tot op de bodem bevroren.

Doordat de waterstand in de vijvers afhankelijk is van de hoeveelheid regen die valt, kan het peil in de vijvers door verdamping sterk wisselen en

ook daarom zijn er diepere delen nodig.

In de vijvers leven niet alleen kikkers. De vissen zijn er gekomen doordat eenden en andere watervogels aan hun veren en poten jonge visjes meenemen ook komen er in de onderste vijver visjes voor die via de beek naar binnen zijn gezwommen. Daarnaast zijn er libellen, waterjuffers en watertorren, maar die zijn hierzelf vliegend naar toe gekomen.

Doordat de oevers op veel plaatsen niet steil zijn, varieert de vochtigheid van de bodem en dat is goed zichtbaar aan de soorten planten die hier groeien. Vlak langs het water de planten die van vocht houden en naast het pad, dat hoger ligt, groeien soorten die het liever droog hebben.

Verder krijgen, door het gebied om de vijvers op verschillende tijdstippen te maaien, planten de kans hun zaden te verspreiden en is er ook ruimte voor verschillende soorten insecten waaronder vlinders. De vijvers in het Arboretum vormen daarom niet alleen een plezierige omgeving voor mensen maar ook - en dat in de eerste plaats - zijn ze van levensbelang voor veel diersoorten en planten.

#####